Notulen van de ronde raadszaal op donderdag 11 maart 2021

2. Afwegingskader en zoekgebieden grootschalige opwek zonne- en windenergie gemeente Sittard-Geleen

Tijdstip: 19.00-21.00 uur

Aanwezig

de voorzitter	Ph. Boonen	
de griffier	N. Bisschoff	
de leden	GOB:	I. Tillie
	CDA:	M. Mastenbroek
	GroenLinks:	J. Janssen
	PVV:	T. Roest
	Stadspartij:	N. Kaufmann
	DNA:	-
	D66:	B. Kamphuis
	PvdA:	C. Lucker
	VVD:	G. Noteborn
	50PLUS:	-
	SPA:	J. Renet
	Fractie Fredrix:	P. de Coninck
	Fractie Klein:	-
de wethouders	wethouder Schmitz	
notulen	O. Toirkens (Notuleerservice Nederland)	

De heer Markusse spreekt in namens de Energie Coöperatie Sittard-Geleen (ECSG). De ECSG is ervan overtuigd draagvlak te kunnen vinden voor een windproject voor, van en met de burgers. De inbreng van de heer Markusse staat in iBabs.

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) vraagt of het om grote of kleine windmolens gaat.

De heer Markusse antwoordt dat het om grote windturbines gaat, aangezien deze veel efficiënter zijn dan kleine windturbines.

De heer Kamphuis (D66) vraagt of het afwegingskader de plannen van ECSG in de weg staat.

De heer Markusse antwoordt dat het afwegingskader dient te worden aangepast als ECSG concrete gedragen plannen heeft.

De heer Roest (PVV) vraagt of ECSG teleurgesteld is dat het college met ENGIE in zee is gegaan, terwijl ECSG al vanaf 2013 bestaat. Is ECSG genegeerd met betrekking tot het windpark Holtum-Noord? Hebben er gesprekken plaatsgevonden met het college? Welk advies is daaruit gekomen?

De heer Markusse antwoordt dat ECSG in het begin betrokken is geweest bij windpark Holtum-Noord. ECSG heeft echter uiteindelijk besloten om er niet mee verder te gaan, omdat niet onder de voorwaarden van ECSG kon worden samengewerkt.

De heer Mastenbroek (CDA) vraagt of het klopt dat ECSG burgers bij haar project gaat betrekken, wetende dat de kans bestaat dat de voortgang van het eventuele raadsbesluit niet wordt aangepast.

De heer Markusse antwoordt dat in het afwegingskader staat dat bepaalde gebieden worden uitgesloten van windprojecten, omdat daar geen draagvlak zou zijn. ECSG denkt echter wel draagvlak te kunnen creëren, mits zij bij het project worden betrokken. ECSG verwacht de raad te kunnen overtuigen als er voldoende draagvlak is onder de burgers.

De heer Mastenbroek (CDA) merkt op dat in het voorstel staat dat de grote windmolens uitsluitend op bedrijventerreinen zouden moeten komen.

Eerste termijn

De heer Tillie (GOB) merkt op dat het draagvlak voor windturbines steeds verder afneemt. Waar is volgens de wethouder in de gemeente Sittard-Geleen plaats voor een windturbine? Is de sportzone een concrete zoekoptie? Hoe realistisch is het behalen van een bijdrage van 0,35 terawattuur door Sittard-Geleen, aangezien alle uitbreidingen voor wind- of zonne-energie vaak gepaard gaan met lange processen? GOB is geen voorstander van het gebruik van landbouwgrond voor zonneparken. Voor GOB is het nee, nee, tenzij. Is er inmiddels een opening om met Rijkswaterstaat te praten over zonnepanelen langs autowegen? Verder pleit GOB ervoor om eerst in kaart te brengen op welke grote daken in de gemeente zonnepanelen kunnen worden geplaatst, voordat wordt gekeken naar andere opties. De fractie vindt het een gemiste kans dat alternatieve energiebronnen niet worden meegenomen. Tot 2030 kan nog veel worden ontwikkeld. GOB wil zich dan ook niet beperken tot dit afwegingskader, maar de energietransitie breder inzetten.

De heer Mastenbroek (CDA) geeft aan dat het CDA uitkijkt naar de discussie voor de zomer, waarbij de integrale afweging van allerlei energiesoorten gaat plaatsvinden. Het CDA kiest voor Het Groene Net, mits betaalbaar en uitvoerbaar, drie windmolens in Holtum-Noord en zonne-energie uitsluitend en welgemotiveerd via de methode van de Limburgse Zonneladder. Hoe gaat de gemeente de ondernemers hier zo veel mogelijk toe stimuleren? Het CDA vindt het realiseren van zonneparken een logische stap, mits dit landschappelijk inpasbaar en verantwoord is. Hierbij dienen natuurgebieden te worden ontzien en dient landbouwgrond niet of in zeer beperkte mate goed gemotiveerd te worden ingezet. De zonneweide mag niet in een ecologische verbindingszone liggen, tenzij dit inpasbaar is zonder de natuur en de ecologische verbindingszone aan te tasten. Het CDA stemt in met het afwegingskader voor windenergie, maar uitsluitend op Holtum-Noord en niet op de Sportzone. Het zoekgebied voor zonneweiden blijkt in de praktijk kleiner te zijn dan het kaartje dat bij de antwoorden van de technische vragen is gevoegd. Het CDA is er voorstander van om niet de gehele stadslandzone aan te wijzen, maar uitsluitend hetgeen fysiek daadwerkelijk ook realiseerbaar is. Volgens het CDA vallen de volgende gebieden af: het middengebied tegenover het ziekenhuis en de natuurgebieden nabij de Schwienswei. Kan de wethouder toezeggen dat de tekst wordt aangepast? Voor het CDA is het een vereiste dat bewoners en gebruikers actief worden betrokken bij de uitvoering van de ruimtelijke opgave in de leefomgeving. Burgerparticipatie bij een zonnepark versterkt de betrokkenheid. Het CDA vraagt of de wethouder kan toezeggen dat de raad wordt betrokken bij de uitwerking van de beleidsregels, bijvoorbeeld via de werkgroep Duurzaamheid.

De heer Janssen (GroenLinks) geeft aan dat GroenLinks het essentieel vindt om binnen de gemeentegrenzen ruimte te creëren voor grootschalige opwek van wind- en zonne-energie binnen tien jaar. Dit is ook lastig, omdat de gemeente dicht bebouwd is en de huidige natuurgebieden moeten worden gekoesterd. GroenLinks heeft uit de representatieve enquête vastgesteld dat de meeste respondenten zich kunnen vinden in het huidige collegebeleid om opwek uit windturbines te beperken tot bedrijventerreinen. GroenLinks vindt dat eerst de realisatie van de drie windturbines op Holtum-Noord aan de orde is. In de toekomst kunnen echter wellicht nog meer stappen worden gezet met betrekking tot

windenergie. De fractie vraagt zich met betrekking tot de realisatie van zonneweides af waarom de Omgevingsvisie 2016 zich beperkt tot de stad-landzones, aangezien dit slechts 2% van het huidige landbouwareaal binnen de gemeentegrenzen betreft. Is onderzocht of er landbouwers binnen de gemeentegrenzen zijn die zonneparken overwegen? Mogen ook zonneparken op landbouwgrond buiten de stad-landzones worden gerealiseerd, indien de landbouwer dit wil? De helft van de mogelijke opwek vindt plaats op bedrijventerreinen. Waarom wordt geen prioriteit gegeven aan het beschikbaar stellen van grond voor zonneparken? GroenLinks geeft aan dat de afweging dient te worden gemaakt volgens de Zonneladder van Sittard-Geleen: eerst dienen alle mogelijkheden te worden verkend op daken van parkeerplaatsen en bedrijventerreinen en dan dient pas te worden overgegaan tot zonneparken in stad-landzones en andere landbouwgebieden. Is dit eventueel juridisch afdwingbaar? De fractie stelt voor om tot 2025 alle mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie op daken van loodsen, bedrijven en parkeerplaatsen bij bedrijventerreinen te hebben verkend. Na 2025 kan worden overgegaan tot landbouwgronden.
GroenLinks hecht veel waarde aan participatie van en profijt voor de lokale gemeenschap. Er dient zo veel mogelijk te worden voorkomen dat internationale investeerders overeenkomsten sluiten met grondeigenaren, zonder dat de lokale gemeenschap daarvan kan meeprofiteren. GroenLinks wil hier graag met het college en de andere fracties over in gesprek gaan bij het bespreken van de randvoorwaarden.

De heer Roest (PVV) geeft aan dat windturbines niet bespreekbaar zijn voor de PVV, aangezien hier geen draagvlak voor is. Wordt in de hernieuwde koepelvergunning voor Chemelot opgenomen dat er een paar windturbines mogen worden geplaatst op Chemelot? Hoe wordt draagvlak voor de zonneparken gecreëerd? Het plaatsen van de zonneparken dient gedetailleerder te worden aangegeven op de aangeleverde kaarten. Dient het afwegingskader niet te worden bepaald nadat de Omgevingsvisie is bepaald voor de hernieuwde RES? De PVV gaat niet akkoord met het voorliggende plan, omdat wind- en zonne-energie hierin worden samengevoegd. De PVV is echter niet tegen alle vormen van zonne-energie.

Mevrouw Kaufmann (Stadspartij) merkt op dat het lastig is om voldoende ruimte voor zonneparken te vinden. De Stadspartij geeft aan dat gekeken dient te worden naar de mogelijkheden voor het opwekken van energie langs de snelwegen of middels energiedamwanden langs de Maas. Het is van belang dat in de afweging van zonneparken op stad-landzones een combinatie wordt gemaakt met klimaatadaptie. Er dient zorgvuldig te worden omgegaan met de stad-landzones. De Stadspartij vindt dat zonneparken tijdelijk dienen te zijn omdat zonnepanelen maar een aantal jaren werken voor ze vernieuwd moeten worden en de ontwikkelingen zo snel gaan dat er de komende jaren vast andere mogelijkheden komen. De overheid dient bedrijven te stimuleren om zonnepanelen op hun daken te leggen. Gemeentelijke gebouwen dienen veel meer voorzien te worden van zonnepanelen en daarnaast dient onderzocht te worden welke boeren willen stoppen om te bekijken of die landbouwgrond gebruikt kan worden voor zonneparken. De portefeuillehouder heeft echter aangegeven dat het niet aan de orde is om te onderzoek of landbouwgrond kan worden gekocht van boerenbedrijven die overwegen om te stoppen, omdat de prijs van landbouwgrond hierdoor flink zal stijgen. De Stadspartij vindt het goed dat woningisolatie wordt gestimuleerd. De Stadspartij stemt in principe in met het afwegingskader.

De heer Kamphuis (D66) stelt dat wel erg snel de conclusie is getrokken dat er geen draagvlak is om windturbines op andere locaties te plaatsen. In Midden-Limburg is het bijvoorbeeld wel gelukt om voldoende draagvlak te krijgen, onder meer doordat de bewoners konden meeprofiteren van de opgewekte energie. D66 vraagt om een nadere duiding van de wethouder. D66 vraagt waarom niet gekeken wordt naar de mogelijkheid om zonneparken te bouwen op vrij te komen landbouwgronden. Gezien de klimaatadaptatie vindt D66 het beter om zonneparken te bouwen op landbouwgronden dan op stad-landzones. Stad-landzones liggen dicht bij bebouwde gebieden en dienen een natuurlijke uitstraling te houden.

De heer Lucker (PvdA) zou het beter vinden als de raad in zijn kaderstellende rol niet meteen kijkt naar specifieke terreinen, maar eerst kijkt naar de kaders. Deze kaders kunnen worden gebruikt bij de toetsing van de geschiktheid van een bepaald gebied. Als er draagvlak is voor een project, dient de gemeente een

faciliterende rol te hebben mits er geen grote bezwarende omstandigheden zijn. De PvdA roept de wethouder hier dan ook toe op.
Waarom is het benuttingspercentage voor zonnepanelen op bedrijfspanden op 30% gezet, terwijl hier maatschappelijk het meeste draagvlak voor bestaat? Is geïnventariseerd welke bedrijfsdaken binnen de gemeente geschikt zijn voor zonnepanelen? De PvdA vindt het niet wenselijk om zonneparken te plaatsen op stad-landzones, omdat in deze zones veel wordt gerecreëerd. Het plaatsen van zonnepanelen kan leiden tot een versterking van lokale ecosystemen, omdat er van alles kan groeien onder de zonnepanelen als deze panelen iets hoger worden geplaatst. In verband met de veiligheid worden de zonneweides omheind, waardoor het voor wilde dieren niet meer mogelijk is om rond te trekken. Beaamt de wethouder dat er dan geen sprake meer is van een ecologische verbindingszone? Kan in het kader worden opgenomen dat het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond niet mag leiden tot het blokkeren van ecologische verbindingszones? Het doet de PvdA deugd dat de energietransitie wordt verankerd in het gemeentelijk beleid.

De heer Noteborn (VVD) geeft aan dat voor de VVD de volgende aspecten het belangrijkst zijn met betrekking tot de energietransitie: draagvlak, co-eigenaarschap en het behoud van de groene en agrarische gebieden. De VVD stemt ermee in dat de windmolens beperkt blijven tot bedrijventerreinen, mits er voldoende draagvlak is in de directe omgeving. De VVD stemt niet in met het realiseren van zonneparken binnen stad-landzones, aangezien deze gebieden juist dienen te worden beschermd tegen verstedelijking. De stad-landzones kunnen dienen als waardevol potentieel voor de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Hoe kijkt de wethouder hier tegenaan? De VVD wil de stad-landzones vooral gebruiken voor robuuste groene en blauwe structuur, die de identiteit en herkenbaarheid van deze plekken terugbrengt en bijdraagt aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. De VVD stemt dan ook niet in met zonneparken in stads-landzones.

De heer Renet (SPA) is tegen uitbreiding van bedrijventerreinen, aangezien de leefbaarheid van Sittard-Geleen al zwaar onder druk staat vanwege de enorme omvang van de bedrijventerreinen. SPA is van mening dat bedrijven die veel energie gebruiken, deze energie op hun eigen terrein dienen op te wekken. Hier dienen geen groene gebieden voor te worden opgeofferd. Wel kan energie worden opgewekt langs autowegen of door meervoudig grondgebruik, bijvoorbeeld van parkeerplaatsen. Op daken die niet genoeg draagkracht hebben voor zonnepanelen kunnen eventueel folies worden gelegd.
De gemeente moet zuinig zijn op de schaarse groene gebieden. SPA is dan ook tegen het benutten van stad-landzones voor zonneparken. Dit is wellicht alleen mogelijk op plaatsen waar de zonneparken aan het zicht zijn onttrokken. Is de wethouder het ermee eens dat zonneparken in feite bedrijventerreinen zijn? Op Holtum-Noord is immers een stuk bedrijventerrein verkocht voor de realisatie van een zonnepark.
SPA is voor het plaatsen van windmolens op bedrijventerreinen of langs autowegen, mits passend in de omgeving. Lijnopstelling is niet aan de orde op Chemelot, omdat andere hoge objecten, zoals schoorstenen, ook geen lijn vormen. Ook daar moet plaatsing nodig zijn. Wil de wethouder deze mogelijkheid opnemen in de stukken? De locatie Holtum-Noord valt af wegens te dichte bebouwing. SPA stelt de 0,35 terawatt ter discussie. Op de gemeente Sittard-Geleen ligt immers een enorme druk vanwege de zware industrie en dubbel zoveel gebruikte ruimte. De gemeenten met meer ruimte en minder bedrijventerreinen dienen dan ook meer bij te dragen. SPA wil niet dat de gemeente hier subsidies voor verstrekt. Wel kunnen de inwoners worden gesubsidieerd om te verduurzamen op de daken van huizen en het kleine MKB. Ook dient de gemeente open te staan voor initiatieven van energiecoöperaties.

De heer De Coninck (Fractie Fredrix) merkt op dat het waarschijnlijk is dat de drie windmolens voorlopig niet worden gerealiseerd op Holtum-Noord in verband met mogelijk juridisch hoger beroep. Er zijn geen andere alternatieve bedrijventerreinen geschikt voor het plaatsen van windmolens. Waarom worden er geen windmolens geplaatst op de Kollenberg? Bepaalt de provincie of de raad waar windmolens worden gerealiseerd?

Wethouder Schmitz geeft aan dat de opgehaalde input van inwoners en stakeholders geen aanleiding geeft om het ruimtelijk afwegingskader aan te passen. Het adagium van Sittard-Geleen is: zo veel mogelijk zon op dak en eerst zon op dak, met name op het dak van bedrijventerreinen. 68% van het bod

van de gemeente wordt gerealiseerd op bebouwde omgeving. Het is lastig om de locaties langs de snelweg te gebruiken, omdat deze gevaarlijk en diefstalgevoelig zijn. Ook leveren ze te weinig rendement in verband met de hoge aansluitkosten.
De wethouder benadrukt dat het afwegingskader niet statisch is. Indien energiecoöperaties kunnen aantonen dat aanvullende locaties op draagvlak kunnen rekenen, dan zal de gemeente daar onderzoek naar doen. Het college staat altijd open voor goede initiatieven van inwoners.
In het afwegingskader wordt duidelijk gemaakt welke ruimte wel en niet beschikbaar is. Het kader wordt vastgelegd in de Omgevingsvisie. De wethouder betitelt zonneparken niet als bedrijventerreinen. Het zonnepark op Holtum-Noord betreft een tijdelijke invulling van het gebied.
De wethouder beaamt dat een zorgvuldig proces veel tegenstand tegen windturbines zou of had kunnen wegnemen. Binnen het huidige afwegingskader is nergens plaats voor windturbines. Hierbij geldt het voorbehoud dat een windturbine op Chemelot kan worden gebouwd, als Chemelot deze ruimte niet gebruikt voor bebouwing. In de hernieuwde koepelvergunning wordt niet opgenomen dat er op Chemelot plaats is voor een paar windturbines. Op Chemelot worden volop zonneparken gerealiseerd. Het huidige bod is realistisch, ambitieus en goed. De gemeente heeft ook aandacht voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, zoals het aanbrengen van folies.
De wethouder heeft er vertrouwen in dat de gemeente een mogelijke rechtsgang wint met betrekking tot de realisatie van drie windturbines op Holtum-Noord.
De wethouder bedankt het CDA voor de goede technische vragen. De gemeente gebruikt de methode van de Zuid-Limburgse Zonneladder. In de stad-landzones is alleen een klein deel van de landbouwgrond beschikbaar voor de realisatie van zonneparken. De wethouder zegt toe dat de tekst in de bijlage van het afwegingskader hierover wordt aangepast. Het terrein tegenover het ziekenhuis valt af als potentiële zonneweide. De wethouder zegt toe dat de raad wordt betrokken bij de aanpassing van de verordening.
Ook de inwoners krijgen volop mogelijkheden om inbreng te leveren met betrekking tot de Omgevingsvisie en het geven van een invulling aan de energietransitie. Hierin kan ook de volgorde met betrekking tot de mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie worden opgenomen.
Het college stelt voor om alleen stukjes landbouwgrond binnen de stad-landzones beschikbaar te stellen voor zonneparken, omdat het groen in de gemeente al zeer schaars is. Uit de enquête blijkt dat er onder de inwoners veel welwillendheid is voor de realisatie van het opwekken van duurzame energie.
De wethouder zegt toe om voor de raad een excursie naar zonneparken te organiseren, zodra dit weer mogelijk is in verband met de coronamaatregelen. Een zonnepark dat onder de juiste voorwaarden is gecreëerd, kan een enorme bijdrage leveren aan biodiversiteit en kan verschraling van landbouwgrond tegengaan. Hierbij dient ook goed te worden gekeken naar de omheining. De wethouder benadrukt dat de aanleg van zonneparken op landbouwgebied in de stad-landzones de allerlaatste stap is in de Zonneladder. Landelijk kunnen gemiddeld op 30% van de bedrijfsruimten zonnepanelen worden geplaatst. Op Holtum-Noord is dit wellicht 70%. De wethouder merkt op dat de VVD tegen de aanleg van zonneweides is. Waar wil de VVD dan wel zonne-energie opwekken?
Bedrijven die veel energie gebruiken, zullen zo veel mogelijk energie opwekken op eigen terrein. De klimaatopgave is echter een gedeelde verantwoordelijkheid. Het is mogelijk om op de stad-landzones zonneweides te creëren die niet zichtbaar zijn. Hier gaat het college later over in gesprek met de raad. De gemeente heeft vooral een faciliterende rol in de energietransitie. De gemeente dient ondernemers nadrukkelijker te wijzen op de voordelen van de energietransitie. De wethouder zegt toe om te inventariseren welke daken van bedrijfspanden geschikt zijn voor zonnepanelen. De Kollenberg maakt onderdeel uit van het beschermd deel van het nationaal landschap en is daardoor uitgesloten van een mogelijke realisatie van windturbines.

De heer Blankers (ambtelijke organisatie) vult aan dat 68% van het bod wordt gerealiseerd door middel van zonnepanelen op daken en parkeerterreinen op bedrijventerreinen. Van deze 68% wordt 40% in de komende drie jaar gerealiseerd. Het bod is goed haalbaar, omdat veel bedrijven willen verduurzamen.

Tweede termijn

De heer Tillie (GOB) vindt het goed dat het afwegingskader ook ruimte biedt aan nieuwe ontwikkelingen. GOB vindt het belangrijk dat de zonnepanelen in principe op daken komen en dat de aanleg van zonneweides op landbouwgebieden een allerlaatste mogelijkheid is. In plaats van grond van boeren aan

te kopen voor de aanleg van zonneweides, kunnen de boeren ook worden gestimuleerd om biologisch te gaan boeren.
De heer Mastenbroek (CDA) hoopt dat ook de andere fracties het initiatief steunen om de Zonneladder zo snel mogelijk vast te leggen.

De heer Janssen (GroenLinks) is kritisch over de invulling van zonneparken in de stad-landzones, maar verwacht wel dat het landschappelijk inpasbaar is. GroenLinks steunt het afwegingskader.

De heer Kamphuis (D66) wil de Zonneladder zo snel mogelijk vastleggen.

De heer Renet (SPA) geeft aan dat SPA terughoudend is in het realiseren van zonneparken, vanwege de bestaande hoeveelheid bedrijventerreinen binnen de gemeente. Burgers dienen zo veel mogelijk te worden betrokken bij de realisatie van eventuele zonneparken, zodat de opbrengsten in de regio terechtkomen. SPA roept de andere fracties op om duidelijk te maken waar zij wel en geen ontwikkelingen willen. Willen de andere partijen ook dat dit duidelijk wordt vastgelegd?

De heer Noteborn (VVD) vindt ook dat het gebied te breed is geformuleerd in vergelijking met de ambities die de wethouder lijkt te hebben.

De heer Mastenbroek (CDA) geeft aan dat de wethouder heeft toegezegd dat de gebieden concreet in het afwegingskader zichtbaar worden gemaakt.

Wethouder Schmitz beaamt deze toezegging.

De heer Noteborn (VVD) vraagt of de wethouder in het afwegingskader ook een maximum aantal kilometers vanaf de industrieterreinen en een maximum oppervlakte wil opnemen.

Wethouder Schmitz antwoordt dat het bod niet wordt beperkt. Wel komt er een verduidelijking in, voor zover dit nodig is.

De heer De Coninck (Fractie Fredrix) geeft aan dat inmiddels nieuwe inzichten ontstaan met betrekking tot de 35 terawattuur. De Fractie Fredrix wil deze ontwikkeling even afwachten.

Conclusie: Het wordt een bespreekstuk in de volgende raadsvergadering.